

(1.) PŘÍKLAD PROJEKTU MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

(2.) SPOLEČNĚ KOMPOSTUJEME, SPOLEČNĚ VYTVÁŘÍME LEPŠÍ DOMOV (Kompostárna biologicky rozložitelného odpadu Borová - Sv. Kateřina)

(3.) Kompostárna biologicky rozložitelného odpadu v obci Borová (v části obce Svatá Kateřina) je jedna z mála kompostáren v Pardubickém kraji, která funguje na bázi dohody o spolupráci. Kompostárna byla uvedena do provozu v roce 2011 a postupně je v rámci navazujících projektů technicky dovybavována - kontejnery na přechodné uložení biologicky rozložitelného odpadu, traktorem s čelním nakladačem, traktorovým návěsem na kontejnery, prosévacím strojem. Kompostárna, s maximální roční kapacitou 900 tun, přejímá a zpracovává biologicky rozložitelný odpad z 10 obcí území správního obvodu obce s rozšířenou působností Polička. Výsledný produkt (kvalitní substrát) je zdarma nabízen k odvozu občanům spolupracujících obcí.

(4. a) Odkud se biologicky rozložitelný odpad do Borové vozí?

Spádová oblast obsluhovaná kompostárnou sestává z obce Borová a 9 dalších geograficky blízkých obcí (Březiny, Kameneč u Poličky, Korouhev, Oldřiš, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Sádek, Široký Důl, Telecí). Rozsah tohoto území je 131 km² a počet obyvatel čítá necelých 5 000. Rozptýlená zástavba a liniové intravilány (protáhlé podél údolí vodních toků, některé přesahují délku až 5 km) generují větší nároky na údržbu veřejné zeleně = více zelené hmoty ke zpracování.

Princip sběru a svozu spočívá v tom, že na požádání je do obce přistaven či z obce odvezen kontejner na biologicky rozložitelný odpad. Aby se zamezilo zdvojování cest, tak při jízdě pro plný kontejner je již automaticky přivezen kontejner

prázdný. Cena za dopravu 1 kontejneru se pohybuje okolo 1 000 Kč.

Provozní doba kompostárny je vegetačním obdobím (od dubna do listopadu), vždy každou středu a sobotu od 16 do 18 hodin.

Celkové množství zpracovaného materiálu v kompostárně v Borové v roce 2012 se pohyboval okolo 600 tun. Struktura přijímaného zpracovávaného materiálu je patrná v níže uvedené tabulce.

Kód odpadu	Název odpadu	Množství odpadu (t)
200202	Zemina a kameny	300
200201	Biologicky rozložitelný odpad	200
30105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	60
200303	Uliční smetky	20
20103	Odpad rostlinných pletiv	10
30101	Odpadní kůra a korek	10

Zdroj dat: Krajský úřad Pardubického kraje, Odbor životního prostředí a zemědělství

(4. b) Vzájemná spolupráce s DSO Mikroregionem Poličsko

Celý provoz kompostárny je v režii obce Borová, která však na základě partnerských smluv úzce spolupracuje s Dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Poličsko. Část vybavení je vlastnictvím obce Borová (samotná stavba, traktor s čelním nakladačem, překopávač kompostu, štěpkovač, centrála pro výrobu elektrické energie), část technického vybavení ve vlastnictví Mikroregionu Poličsko (kontejnery na bioodpad, traktorový návěs na kontejnery, válcový zametač, prosévací stroj). Vzniká tak ucelený soubor strojů a zařízení, které umožňují efektivní údržbu veřejných prostranství a zpracování biologicky rozložitelného odpadu do finálního produktu. Provoz kompostárny, garážování, údržbu strojů a personální obsluhu kompostárny zabezpečuje obec Borová ze svých zdrojů a poplatků za dopravu biologicky rozložitelného odpadu.

(4. c) Co rok, to nové materiálové vybavení

Kompostárna v obci Borová za bezmála 6 mil. Kč byla vybudována v letech 2010 až 2011 s přispěním Operačního programu Životní prostředí. V rámci opatření Zkvalitnění nakládání s odpady dosáhla dotace výše 85% celkové ceny, přičemž dalších 5% navíc poskytl Státní fond životního prostředí. Zbytek, tedy zhruba 600 000 Kč, obec Borová doplatila ze svého rozpočtu.

Dále se kompostárna v roce 2011 rozrostla o 10 kontejnerů na přechodné uložení biologicky rozložitelného odpadu a o kolový nosič kontejnerů, které byly částečně (400 000 Kč) financovány z Programu rozvoje venkova Pardubického kraje na žádost DSO Mikroregionu Poličsko. Pořízení malého a velkého traktoru proběhlo v roce 2012 z Operačního programu Životní prostředí a Pardubického kraje. Žadatelem v tomto případě byla obec Borová.

V roce 2014 byl soubor strojů a zařízení doplněn o prosévací stroj určený ke třídění substrátu, a to s přispěním MAS Sdružení pro rozvoj Poličska (292 500 Kč). Žadatelem byl DSO Mikroregion Poličsko.

(4. d) Odpad již nemusí být přítěží

Přínosy projektu jsou na první pohled patrné. Kompostárna přejímá na zpracování například zbytky dřeva, větve, kůru, trávu a další. Tento materiál již nemusí být pálen, sypán do potoka či dáván

do popelnic a končit na skládce tuhého komunálního odpadu. Jako výstup na druhé straně pak vzniká kvalitní substrát, který si občané mohou zdarma odvést a použít ho například na své zahrádce.

(4. e) Projekt musí mít jasného tahouna!

Celý projekt je postavený na meziobecní spolupráci pod záštitou DSO Mikroregionu Poličsko, jehož prostřednictvím byl i částečně financovaný. Tato věc však nic nemění na faktu, že na jeho počátku bylo pevné směřování a jasný cíl obce Borová, která si vzala celý projekt kompostárny „na svá bedra“. Většina okolních představitelů obcí projekt vítá, neboť mají nyní možnost upotřebit zelenou hmotu z veřejných prostranství. Hodnota této možnosti se navíc umocňuje v souvislosti s možným přijetím zákona o povinném třídění biologicky rozložitelného odpadu od roku 2015. Všeobecně je kvitována i možnost zisku kvalitního substrátu do zahrad, jak pro obce, tak pro jejich občany (zdarma).

Objevují se i dílčí komplikace spojené s kompostárnou. Částečně spočívá problém v neukázněnosti některých obyvatel. „Kompostárna funguje výborně, jen někteří lidé si neváží možnosti ukládat biologicky rozložitelný odpad do kontejnerů na přechodné uložení a hází tam prakticky cokoli“, říká starosta obce Oldřich Michal Serafín. Kvůli tomu musí být kontejnery na přechodné uložení biologicky rozložitelného odpadu v některých obcích zamknuté a jsou k dispozici pouze technickým pracovníkům obecních úřadů, kteří se starají o veřejnou zeleň. „Toto by bylo nutně ještě nějak dořešit“, říká dále starosta. Druhý dílčí problém, který je představiteli obcí zmiňován, je výše ceny za dopravu kontejnerů (zpracování a uložení je zdarma). Některé obce mají rozsáhlé plochy veřejné zeleně a doprava kontejnerů od dubna do listopadu se jim značně prodraží. „Naše obec má více než 6 km délky

a kdybychom měli veškerý bioodpad dopravit do Borové za stávající cenu, tak se jen těžko doplatíme. Proto již připravujeme projekt na vlastní dopravu kontejnerů do Borové," říká starosta obce Telecí Jaroslav Šimon. Tento fakt ovšem nic nemění na celkovém pozitivním vnímání možnosti účelné zužitkovat bioodpad v Borové.

(4. f) Velké projekty se nedají dělat „na koleni“

Prioritní bylo najít prostor pro umístění kompostárny. Jako vhodné bylo shledáno místo vedle areálu zemědělského družstva s nižší mírou zástavby a poměrné kvalitní dopravní dostupností v místní části obce Borová - Svatá Kateřina.

Kompostárna biologicky rozložitelného odpadu v Borové je komplexní projekt složený z několika etap v celkové hodnotě několika milionů korun. Práce od jeho přípravy až k realizaci byla náročná. „Meziobecní spolupráce je dobrá věc, ovšem někdy trochu zdouhavá. Pokud jsme chtěli do tohoto projektu jít, musela se naše obec stát jasným tahounem“, říká starosta obce Borová Milan Nespěšný. „Samozřejmě ale projektu předcházelo vyjednávání a domluva s okolními obcemi. Bez toho by to nebylo možné.“

„Celá příprava projektu této velikosti, včetně žádostí o dotace, se neobejde bez osvědčeného projektového manažera. Pokud by si malá obec, jako jsme my, dělala podobný projekt sama 'na koleni', šlo by takřka o život. S tím souvisí i nutnost kvalitního projektového manažera řádně zaplatit,“ dodává starosta.

(4. g) Budoucnost kompostárny

Kompostárna v obci Borová bude v blízké době doplněna o další (poslední) strojní vybavení – drtič a míchač biomasy, jehož účelem bude rozdrtit a rozsekat hrubší materiál, který pak bude v menší frakci lépe kompostovatelný. V současné době je na tento stroj podána žádost o dotaci a je ve schvalovacím řízení Operačního programu životní prostředí. Tímto by se po stránce technického vybavení měl celý projekt završit.

(5.) Kontakty

Milan Nespěšný (starosta obce Borová)
obec@borova.cz

Marie Kučerová (předsedkyně DSO Mikroregion Poličsko)
kucerovam@policka.org

(6.) Autor článku

Mgr. Tomáš Lorenc (koordinátor projektu Podpora meziobecní spolupráce SO ORP Polička)
lorenc@bystre.cz